

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Valintaesitys

3.10.2023 Dnro: EURA 2021/900682/09
02 01 01/2023/ESAVO

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Vihreän siirtymän edistäminen Etelä-Savon kuntien ja PK-yritysten toiminnassa

Hakijan virallinen nimi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Hakemusnumero

900682

Saapumispäivämäärä

28.09.2023

Alkamispäivämäärä

01.10.2023

Päätymispäivämäärä

31.08.2025

Viranomainen

Etelä-Savon maakuntaliitto

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Uudistuva ja osaava Suomi ohjelman 2021-2027
kevään 2023 JTF haku

Hakuilmoituksen tunnus

ESALII-007

Käsittelijä

Sanna Satu Poutamo

Toimintalinja

7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Erityistavoite

7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Tukimuoto

Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Euroopan Unioni ja Suomi ovat sitoutuneet vähentämään 55 % kasvihuonepäästöjään vuoteen 2030 mennessä. Etelä-Savon maakuntastrategian tavoite on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitteena on edistää vihreää siirtymää parantamalla mm. kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta kehitystä ja innovaatioita. Vihreä siirtymä viittaa pyrkimykseen siirtyä kohti kestävämpää ja vähähiilisempää taloutta, joka sisältää mm. irtautumisen fossiilisista polttoaineista ja turpeesta siirtymällä uusiutuvaan, puhtaaseen ja omavaraisempaan energiantuotantoon.

Hiilineutraali Etelä-Savo -hankkeessa on laadittu maakunnallinen ilmastotiekartta keväällä 2023. Työ on tehty osallistamalla alueen toimijoita laajasti. Tiekartta sisältää kattavat tavoitteet mm. metsä-, liikenne-, energia-, maatalous- ja ruokasektorin ilmastotoimenpiteiksi. Näitä ovat toimenpiteet energia- ja resurssitehokkuuden, kiertotalouden, luonnon monimuotoisuuden ja päästövähennysten edistämiseksi sekä maankäyttösektorin hiilinielujen lisäämiseksi. Etelä-Savossa ilmastotoimenpiteet edistävät parhaimmillaan samanaikaisesti omavaraisuutta ja huoltovarmuutta energia- ja maataloussektorilla sekä alkutuotannon jalostusastetta.

Maakunnallisen ilmastotiekartan ohella Etelä-Savon kunnat ovat jo varsin kattavasti laatineet ilmastosuunnitelmia. Etelä-Savon maakuntaliiton koordinoimana valmistuu tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotiekartta kesäkuussa 2023. Maa- ja metsätalousministeriössä on niinikään syksyllä 2022 julkaistu kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030), joka sisältää ilmastomuutokseen liittyvän alueellisen riski- ja haavoittuvuustarkastelun. Etelä-Savon JTF-suunnitelman tavoitteena on mm. maaseudun asuttuna pitämien ja elinkeinon vahvistaminen, turvetuotantoalueiden jälkikäytön ja ennallistamisen mahdollistaminen ja turvealalta poistuvien työpaikkojen korvaaminen, uudet työpaikat ja koulutus sekä energiatehokkuus ja TKI. Nyt haettavalla kehittämis- ja informaatiohankkeella vauhditetaan EU:n ja kansallisen tason vihreän siirtymän ja JTF-suunnitelmassa kuvattuja alueellisia tavoitteita. Samalla edellä esitettyjä kuntien ilmastosuunnitelmia ja tiekarttoja viedään toimenpidetasolle.

Kunnat, pienet ja keskisuuret yritykset (PK-yritykset) ovat keskeisessä asemassa vihreän siirtymän toteuttamisessa. PK-yritykset ovat talouden selkäranka Etelä-Savossa ja ne voivat vaikuttaa merkittävästi kestävytyteen, ilmastomuutoksen torjuntaan ja ympäristönsuojeluun. Etelä-Savossa toimii noin 10 000 PK-yritystä. Pian valmistuvassa TKI-kartassa tunnistetaan tarve kohtauttaa yrityskenttä, tutkimus-, koulutus- ja julkishallinnon toimijat mm. perustamalla yhteinen pyöreä pöytä. Muun ohella on todettu tarve lisätä alueen elinkeinopalvelujen jalkatyötä ja resurssien kohdentamista kehityshaluisten yritysten tarpeiden tunnistamiseksi ja tukemiseksi.

Vihreä siirtymä tarjoaa PK-yrityksille mahdollisuuden olla edelläkävijöitä kestävä kehityksen ja ilmastomuutoksen torjunnan saralla. Tämä voi johtaa kilpailuedun saavuttamiseen, uusien asiakkaiden houkuttelemiseen ja yrityksen maineen parantamiseen. PK-yrityksiltä puuttuu usein osaamista hankkeiden valmistelussa ja hakuprosesseissa esim. energiatehokkuuden parantamisessa ja uusien innovaatioiden, tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä.

Varsinkin pieniltä Etelä-Savon kunnilta puuttuu asiantuntijaresursseja ilmasto- ja sopeutumissuunnitelmien laatimiseen, kuin myös niiden viemisessä käytäntöön sekä yritysten aktivoimisessa vihreän siirtymän hanketoiminnassa. Kunnat ja yritykset tarvitsevat tukea mm. tuote- ja palveluideoiden hankkeistamisessa, hankerahoituksen hakemisessa ja kaavoitus- ja ympäristölupakysymysten ratkaisemisessa. Tästä esimerkki puhtaan energian hankkeiden yhteensovittaminen nykyisen maankäytön kanssa.

Hanke on kehittämis- ja informaatiohanke, jossa

1. Jatketaan Hiilineutraali Etelä-Savo -hankkeessa tehtyä ja ajantasaisen ja tutkimukseen perustuvan ilmastotiedon jakamista (webinaarit, some, rahoittajien internet -sivustot, PK-yritysten verkostot, tapahtumat, lyhyet web-infot). Samalla jaetaan tietoa em. kanavissa olemassa olevista rahoitusmahdollisuuksista ja edistetään alueen toimijoiden yhteistyötä.
2. Tuetaan ilmastotiekartan toimenpiteitä toteuttavia aloitteita sekä puhtaiden ratkaisujen kehittämistä kuntien ja yritysten toiminnassa. Työ tehdään tiiviissä yhteistyössä Etelä-Savon ilmastoryhmän (maakunnallinen neuvottelukunta), yritysten ja koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä julkisorganisaatioiden (aluehallintoviranomaiset ja kunnat) kanssa. Yhteistyötä ja hankkeita edistetään tarpeen mukaan myös ylimaakunnallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.
3. Hankkeessa kartoitetaan mahdollisia hankehakijatahoja ilmastotiekartan ja vihreän siirtymän toimenpiteiden edistämiseksi, kuten kuntia, PK-yrityksiä ja koulutuslaitoksia. Työ tehdään näiden kohderyhmien tarpeista lähtien. Tarvekartoitus tehdään haastatteleamalla.
4. Työn sisältöalueita ovat. energia- ja resurssitehokkuus, hankesparraus, ympäristölupa- ja kaavoitusneuvonta, osaamisen prantaminen, ilmastosuunnitelmien ja ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnitelmien laadinnan tuki. Hankkeessa sparrataan hankerahoituksen hakemisessa, osaamisen kehittämisessä, energiatehokkuuden parantamisessa, ympäristölupa- ja kaavoitusasioissa ja innovaatioiden luomisessa.

Hankkeen tavoitteena on:

1. Innostaa uusia yrityksiä toimintaan vihreän siirtymän sektorilla, digitalisaatiossa ja TKI-toiminnassa sekä kansainvälistymisessä. Sparrata olemassa olevia yrityksiä uusien innovaatioiden, tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä.
2. Parantaa PK-sektorin yritysten ja kuntasektorin toimintojen energia- ja resurssitehokkuutta, osaamista sekä yhteistyöverkostoja työn jatkuvuuden varmistamiseksi.
3. Vähentää Etelä-Savon maakunnan kasvihuonekaasupäästöjä ja lisätä hiilinieluja,
4. Tukea alueen toimijoita ja sidosryhmiä Etelä-Savon ilmastotiekartan ja kuntien ilmastosuunnitelmien toimenpiteiden viemisessä käytäntöön.
5. Lisätä tietoa ilmastomuutoksesta ja siihen sopeutumisesta.
6. Tukea kuntia ilmasto- ja ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelmien laadinnassa.
7. Edistää osaamista liittyen vihreään siirtymään sekä turvetuotantoalueiden ennallistamiseen yhteistyössä koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa.

Hankkeella vauhditetaan Etelä-Savon maakuntastrategian ja älykkään erikoistumisen strategian ja ilmastotiekartan hiilineutraalisuustavoitetta vuoteen 2035. Hanke edistää ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja tukee alueellisen siirtymäsuunnitelman tavoitteita. Hankkeen toimenpiteet noudattavat "ei merkittävää haittaa" -periaatetta (Do No Significant Harm, DNSH) eli ei heikennä ilmastomuutoksen hillintää, kansallisen sopeutumis suunnitelman alueellista toimeenpanoa (KISS2023), kiertotalouteen siirtymistä tai biologisen monimuotoisuuden suojelua. Lisäksi hanke tukee maankäyttöä, sen muutosta ja metsätalousektoria koskevaa LULUCF-asetusta . Näin hanke lisää osaltaan maankäyttösektorin hiilinieluja.

Yhteistyöhankkeita: Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristöohjelman toimeenpano -hanke, Etelä-Savon TKI-tiekartan valmisteluhanke, Hiilineutraali Pohjois-Savo -hanke.

Hankkeen toimenpiteet

1. Työssä jatketaan Hiilineutraali Etelä-Savo -hankkeen työtä parantamalla ajantasaisen ja tutkimustietoon perustuvan ilmastotiedon saatavuutta sekä osaamista vihreän siirtymän toiminnassa. Tietoa jaetaan mm. ELY:n internet -sivustoilla, PK-yritysverkostojen omilla sivustoilla, koulutuksissa, tapahtumissa ja somessa (Linked'in, Twitter).
2. Hankkeessa tuetaan uusien vihreää siirtymää ja ilmastotiekartan toimenpiteitä toteuttavien hankkeiden rakentumista alueellisten toimijoiden, PK-yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa sekä julkisorganisaatioiden (aluehallintoviranomaiset ja kunnat) toiminnassa. Tämä tapahtuu sparraamalla ja tuomalla vihreän siirtymän näkökulma sidosryhmien, kuten yrittäjien ja kuntien omista tarpeista lähtien. Työ tapahtuu pääosin niiden omilla verkostoissa ja tapahtumissa. Kansainvälistymisen mahdollisuuksista viestitään tarpeen mukaan.
3. PK-yrityksiä ja kuntia tuetaan menemällä paikan päälle yrityksiin ja kuntiin. Työ tapahtuu sparraamalla hankerahoituksen hakemisessa, ohjaamalla ympäristölupa- ja kaavoitusasioissa ja innovaatioiden luomisessa vihreän siirtymän toiminnassa yhteistyöverkostoissa. Tämä tapahtuu tuomalla vihreän siirtymän näkökulma yrityksen toimintaan, palveluihin ja tuotekehitykseen, esim. järjestämällä infotilaisuuksia, opintoretkeä, maastokäyntejä, vertaistapahtumia (edelläkävijäyritykset).
4. Hankkeessa tavoitteena on etsiä pilottiyrittäjä, esim. matkailuyrittäjä, jonka toimenpiteitä ja onnistumisia hankkeen tavoitteissa seurataan esim. blogikirjoituksin. Lisäksi edelläkävijäyritysten vihreän siirtymän toimenpiteitä nostetaan yrittäjäyhteisöjen omilla sivustoilla. Yrittäjiä innostetaan osallistumaan ja verkostoitumaan kansainvälisesti.

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava, Enonkoski

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä**Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat**

Kustannusmalli	Flat rate 40 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	340 483	340 483	
Flat rate 40 % kehittäminen	136 193	136 193	
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	476 676	476 676	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	380 676	380 676	79,86
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	29 500	29 500	6,19
3 Kuntarahoitus	48 500	48 500	10,17
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	18 000	18 000	3,78
Rahoitussuunnitelma yhteensä	476 676	476 676	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman Erityistavoitteen 7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä mukainen. Hanke tukee älykkään erikoistumisen strategian ja maakuntaohjelman läpileikkaavaa vihreän siirtymän teemaa. Hanke tukee alueellisen oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman tavoitetta lisätä uusiutuvaa energiaa edistämällä kuntien ja pk-yritysten vihreän siirtymän investointihankkeita, energiatehokkuutta, hankintoja ja innovointia neuvonnan, viestinnän ja yhteistyön kautta.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hankkeen pisteytys ja yleisten hakuperusteiden tarkistaminen toteutettiin maakuntaliiton pisteytysryhmässä 25.8.2023. Hankkeen katsottiin täyttävän yleiset valintaperusteet ja se sai pisteytysmenettelyssä riittävät pisteet edetäkseen rahoitettavaksi.

Etelä-Savon maakuntaliiton hankeryhmä käsiteli hankkeen rahoittamista kokouksessaan 4.10.2023 ja päätti puoltaa sen rahoitusta ja viedä puoltonsa maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi. Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö käsiteli hankkeen rahoittamista kokouksessaan 13.10.2023.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä